«شرق» احتمال دست‌داشتن گروهی با تفکرات تندرو در مسمومیت دانش‌آموزان را بررسی می‌کند

هزاره‌گرایان چطور می‌اندیشند؟

فرانک جواهری: سه ماه از مسمومیت سریالی دانش‌آموزان می‌گذرد، در فقدان اظهارنظر نهادهای مسئول، مسمومیت‌ها کماکان ادامه دارد؛ اما فاضل‌میبدی، فعال سیاسی اصلاح‌طلب، در گفت‌وگو با «شرق» از پژوهشی حرف زد که از نقش‌داشتن گروهی با اندیشه هزاره‌گرایی، پشت این جریان خبر داد. هرچند هیچ مقام رسمی اظهارات میبدی را تأیید نکرده است و خود فاضل میبدی هم با وجود موجود بودن صوت مصاحبه در گفت‌وگو با ایرنا گفت‌وگویش با شبکه شرق را تکذیب کرد؛ اما هزاره‌گرایان چطور می‌اندیشند؟ مهراب صادق‌نیا، استادیار گروه ادیان دانشگاه ادیان و مذاهب قم و جامعه‌شناس دین است. او در زمینه هزاره‌گرایی مقالات متعددی منتشر کرده است و در گفت‌وگو با «شرق» اندیشه هزاره‌گرایی را این‌چنین تشریح کرد: «هزاره‌گرایی یک فرقه نیست؛ بلکه به گروه‌هایی اطلاق می‌شود که در یک ویژگی با هم اشتراک دارند. ان ویژگی این است که وضعیت فرهنگی موجود نامطلوب است و با وضعیت فرهنگی ایدئالی که در پایان تاریخ، از سوی منجی پدید می‌آید یا شکل می‌گیرد، فاصله دارد». او معتقد است این اندیشه در هر جامعه‌ای ممکن است پدید بیاید و این گروه‌ها که به هزاره‌گرا موسوم هستند، سعی می‌کنند نظم موجود را به هم بزنند؛ یعنی یک نوع هویتِ مقاومتی در برابر هویت مشروعیت‌بخش هستند. به‌همین‌دلیل ربطی هم به جهان اسلام و جهان غرب ندارد و اینها در هر جامعه‌ای ممکن است پدید بیاید. صرفا به این دلیل که وضعیت فرهنگی موجود از نظر آنها مطلوب نیست، ممکن است دست به اقداماتی بزنند که با هویت مشروعیت‌بخش مسلط بر جامعه در ستیزه است.

این جامعه‌شناس دین تأکید کرد که نمی‌داند این ماجرا (مسمومیت سریالی دانش‌آموزان) از کجا نشئت می‌گیرد، با این حال به پدیدآمدن شکاف در جامعه مذهبی اشاره کرده و گفت: به لحاظ مذهبی در جامعه ایران، شکافی بین خوانش هویتی از اسلام و خوانش سیاسی از اسلام در حال پدیدآمدن است. ممکن است، تأکید می‌کنم ممکن است این خوانش هویتی در نهایت کارهایی انجام دهد که چندان با خوانش سیاسی سازگار نباشد و برهم‌زننده نظم موجود باشد. صادق‌نیا در پاسخ به این سؤال که این آیا این شکاف، واکنشی به اتفاقات و اعتراضاتی است که در سال اخیر افتاد، گفت: نمی‌دانم؛ اما این مسئله‌ای که اتفاق افتاد (مسمومیت سریالی دانش‌آموزان) خیلی پیچیده است و نمی‌توان به‌راحتی درموردش اظهارنظر کرد. اینکه کار یک گروه تندرو مذهبی است یا کار داخل یا خارج است، مشخص نیست. مسئله پیچیده‌ای است و به نظرم باید اجازه داد نهادهای مسئول کارشان را انجام دهند. هرچند هنوز هیچ مقامی رسما عاملان را معرفی نکرده است. با این حال جمیله کدیور در روزنامه اطلاعات در یادداشتی مسموم‌شدن دختران دانش‌آموز را کار یکی از این دو گروه عوامل نفوذی اپوزیسیون یا افراطیون داخلی با تفکر طالبان دانست. در این یادداشت، کدیور از انتشار شب‌نامه‌ای خبر داد و نوشت: «خبر منتشره دربرگیرنده متنی مشکوک بود؛ مبنی بر اینکه «درس‌خواندن دختران را حرام و ادامه آن را در ردیف محاربه با امام زمان دانسته و تهدید کرده در صورت تعطیل‌نشدن مدارس دخترانه، مسمومیت دختران را به سراسر ایران گسترش خواهند داد». هرچند اصل شب‌نامه در دسترس نیست؛ اما انتشار آن شب‌نامه و محتوای خبر منتشرشده نیز تاکنون از سوی محافل مرتبط تکذیب نشده است.

دریاچه ارومیه با انتقال آب احیا می‌شود؟

محمدرحیم مقدس
کارشناس محیط زیست تالاب‌ها

عکس: علی ارسلانی، ایرنا

سرانجام پس از نزدیک به ۱۰ سال انتظار و با غلبه بر چالش‌های فنی و مهندسی موجود، طرح انتقال آب زاب به دریاچه ارومیه روز جمعه پنجم اسفند ۱۴۰۱ در شرایطی به بهره‌برداری رسید که گفته می‌شود تراز سطح آب این نگین فیروزه‌ای شمال غرب ایران، به کمترین میزان خود در ۳۰ سال گذشته رسیده است. البته صحت‌سنجی این حرف چندان عملی نیست؛ چراکه تراز دریاچه ارومیه که تا پیش از این به صورت برخط از طریق دو تارنمای شرکت‌های آب منطقه‌ای آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی در دسترس بود، از دی‌ماه سال جاری، همچون سایر پایگاه‌های داده و اطلاعات وزارت نیرو، از دسترس عموم خارج شده است.

طرح انتقال آب از سد کانی‌سیب به دریاچه ارومیه که به‌عنوان اصلی‌ترین و خبرسازترین راهکار احیای این دریاچه شناخته می‌شود، به گفته قاسم تقی‌زاده‌خامسی، معاون سابق آب و آبفای وزارت نیرو، بالغ بر ۵۰۰ میلیون دلار (۳۰ هزار میلیارد تومان به قیمت روز) هزینه در بر داشته است. البته این رقم بنا بر گفته‌های استاندار فعلی آذربایجان غربی، سه‌هزارو ۵۰۰ میلیارد تومان است که از این میزان، هزار میلیارد تومان در دولت سیزدهم پرداخت شده است. این طرح که در ابتدا برای مهار و کنترل آب‌های مرزی کار خود را آغاز کرد، از اجزای مختلفی شامل سد کانی‌سیب با حجم مخزن ۲۲۱ میلیون مترمکعب، تونل انتقال آب به طول ۳۶ کیلومتر، کانال روباز انتقال آب از تونل تا رودخانه گدار به طول ۱۱ کیلومتر و پس از آن انتقال آب از طریق گدارچای به طول ۲۸ کیلومتر تا دریاچه ارومیه تشکیل شده و هدف آن انتقال سالانه بیش از ۶۰۰ میلیون مترمکعب آب از حوضه آبریز رودخانه زاب به دریاچه ارومیه است.

طرح انتقال آب زاب مانند دیگر طرح‌های انتقال آب، مخالفان و موافقان پروپاقرص خود را دارد. مخالفان از ناپایداربودن این راهکار و تأثیر مخرب آن بر حوضه مبدأ سخن می‌گویند که اثرات خود را در قالب تنش‌های آبی به‌ویژه در بخش کشاورزی، تخریب زیست‌بوم و ایجاد توفان‌های گردوغبار به‌خصوص از سمت عراق نشان خواهد داد. میزان اندک آب انتقالی در مقایسه با کسری تجمعی حقابه دریاچه ارومیه نیز نکته دیگری است که از طرف مخالفان بر آن تأکید می‌شود. از سوی دیگر، موافقان اجرای طرح از لزوم انتقال آب برای تأمین حقابه سه‌هزارو ۴۰۰ میلیون مترمکعبی این دریاچه سخن به میان می‌آورند. بر این اساس، در داخل حوضه آبریز دریاچه ارومیه، سالانه بالغ بر هزارو ۴۲۰ میلیون مترمکعب به صورت طبیعی از طریق رودخانه‌ها و بارش بر روی دریاچه، به آن وارد می‌شود. اجرای طرح‌های کاهش ۴۰درصدی مصرف آب در بخش کشاورزی نیز می‌تواند حجمی نزدیک به هزار میلیون مترمکعب آب را برای دریاچه تأمین کند. افتتاح تصفیه‌خانه‌های فاضلاب و انتقال پساب تصفیه‌شده نیز نزدیک به ۳۰۰ میلیون مترمکعب از حقابه را تأمین خواهد کرد. به گفته موافقان، با درنظرگرفتن این اعداد، رقم ۶۸۰ میلیون مترمکعب از حقابه دریاچه باقی می‌ماند که به ناچار می‌بایست از طریق طرح‌های انتقال آب از سد سیلوه (۹۵ میلیون مترمکعب) و سد کانی‌سیب (۶۰۰ میلیون مترمکعب) تأمین شود.

نکته حائز اهمیت اما اینجاست که به گفته کیاست امیریان، معاون حفاظت، بهره‌برداری و امور اجتماعی حوضه آبریز دریاچه ارومیه در وزارت نیرو، طرح انتقال آب از تونل زاب، در کوتاه‌مدت و در فاز اول، ۳۰۰ میلیون مترمکعب آب را انتقال خواهد داد که در سال‌های آینده با اجرای فاز دوم و افزایش میزان انتقال آب، به ۶۰۰ میلیون مترمکعب خواهد رسید. با توجه به اینکه در این سخنان اشاره‌ای به نوع فازبندی طرح نشده است، مشخص نیست منظور از آن فازبندی زمانی است یا اینکه این طرح نیازمند انجام پروژه‌های عمرانی بیشتر جهت افزایش حجم انتقال آب به دریاچه ارومیه است؟

در این زمینه باید به این نکته توجه کرد که تا به اینجای کار، طرح انتقال آب زاب نزدیک به نیمی از اعتبارات هزینه‌شده برای احیای دریاچه ارومیه را به خود اختصاص داده است. صرف چنین هزینه‌ای با این امید انجام شده است که این طرح نزدیک به ۱۸ درصد از حقابه مورد نیاز دریاچه را تأمین خواهد کرد. ایجاد هرگونه تغییر در شرایط اولیه پروژه همچون کاهش میزان آب انتقالی یا افزایش هزینه‌ها به دلیل نیاز به ساخت پروژه‌های بیشتر جهت دستیابی به هدف انتقال ۶۰۰ میلیون مترمکعبی، پارامترها و عوامل مؤثر در تصمیم‌گیری را به صورت جدی تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ به‌گونه‌ای که شاید اگر این عوامل در مراحل ابتدایی و پیش از آغاز عملیات اجرائی مطرح می‌شد، تصمیم‌گیران امر با توجه به عواقب زیست‌محیطی ناشی از انتقال آب، به کلی از اجرای آن صرف‌نظر می‌کردند.

نکته دیگری که باید به آن توجه کرد، این است که افتتاح این طرح پایان کار نبوده و حصول اطمینان از رسیدن آب منتقل‌شده به دریاچه ارومیه، بخش مهمی از فعالیت‌های باقی‌مانده را شامل می‌شود. انتقال آب در فصل غیرزراعی هم‌زمان با بستن سردهانه‌های انهار منشعب از رودخانه گدار، در کنار تلاش برای جلوگیری از دست‌اندازی به حقابه انتقالی توسط کشاورزان و باغ‌دارانی که زمین‌های آنها در نزدیکی این رودخانه قرار گرفته از طریق انجام فعالیت‌های نرم‌افزاری و همراه‌کردن آنها، از مهم‌ترین اقدامات تکمیلی است که برای دستیابی به هدف زیست‌محیطی در نظر گرفته‌شده برای این پروژه پرخرج و پرسروصدا باید انجام شود.

ادامه از صفحه اول

دیپلماسی آشتی ترکیه

به همین ترتیب، پس از چندین دهه روابط نسبتا خوب، اردوغان به مدت چهار سال روابط دیپلماتیک خود را با اسرائیل قطع کرد و خود را قهرمان آرمان فلسطین معرفی کرد تا به این ترتیب در نقطه مقابل پادشاهی‌های نفتی بی‌تفاوت قرار بگیرد. اما به نظر می‌رسد که رئیس‌جمهور ترکیه در یک سال اخیر استراتژی خود را تغییر داده و وارد دیپلماسی آشتی با متحدان سنتی خود در خاورمیانه شده است. بین ماه‌های فوریه و می ۲۰۲۲، روابط آنکارا با ریاض و ابوظبی در پس‌زمینه تقویت همکاری‌های دوجانبه و انتقال پرونده خاشقجی به عربستان سعودی و خاتمه منازعه‌ای که از سال ۲۰۱۸ ادامه داشت، به‌طور قابل توجهی بهبود یافته است. در پاییز گذشته برقراری ارتباط با رئیس‌جمهور مصر «عبدالفتاح السیسی» که در عین حال از مخالفان سرسخت اخوان‌المسلمین است، مورد بررسی قرار گرفت. اردوغان که در آغاز جنگ داخلی سوریه خواهان برکناری بشار اسد بود، حتی برقراری ارتباط با او را نیز مورد بررسی قرار داده است. سرانجام، در دسامبر گذشته سفیر اسرائیل استوارنامه خود را در ترکیه به اردوغان تقدیم کرد و به این ترتیب ازسرگیری کامل روابط دیپلماتیک بین آنها تأیید شد. این تغییر استراتژیک یادآور سیاست «تنش صفر با همسایگان» است که توسط احمد داوودواغلو وزیر امور خارجه و نخست‌وزیر اسبق ترکیه با هدف حفظ روابط مسالمت‌آمیز با کشورهای همسایه و درنتیجه تقویت نفوذ منطقه‌ای این کشور ایجاد شد. این استراتژی در دوران طلایی ترکیه نتیجه داد، تا جایی که ترکیه از یک تصویر عالی در صحنه بین‌المللی، مشارکت‌های اقتصادی و فرهنگی غنی و همچنین بهره‌مندی از آثار اصلاحات اقتصادی بهره‌مند شد. به دنبال بهار عربی و با بهره‌مندی از ثبات قدرت ظاهری، اردوغان تصمیم به ترک بی‌طرفی گرفت و تلاش کرد تا ترکیه را به جای عربستان سعودی به عنوان رهبر جهان اسلام سنی به دنیا تحمیل کند. با این حال، ساخت یک آرمان نوین از یک آرمان قدیمی به‌خصوص در زمانی که جهان تغییر کرده، بسیار دشوار است. ترکیه ۲۰۲۳ دیگر ترکیه اوایل دهه ۲۰۰۰ نیست. در آن زمان ترکیه می‌توانست به رشد دورقمی خود ببالد، سیاست «تنش صفر با همسایگان» این کشور را قادر کرد تا به بازارهای اقتصادی جدید در حوزه خلیج فارس دست یابد و در عین حال روابط خوبی با کشورهای خاورمیانه و دنیای غرب داشته باشد تا جایی که خود را به عنوان الگوی ایدئال جامعه دموکراتیک و مسلمان معرفی کرد. از سال ۲۰۱۸ به دنبال تصمیمات فاجعه‌بار اردوغان درخصوص مالیات، ترکیه با بحران اقتصادی وخیمی مواجه شده است. درحالی‌که در اکتبر گذشته تورم به ۸۵ درصد رسید، کشور همچنان در رکود به سر می‌برد. اردوغان با وسواس ملی‌گرایانه و حملات متعدد به نهادهای دموکراتیک و حقوق اساسی ترک‌ها، کشور را از دید غربی‌ها به یک متحد دست‌وپاگیر تبدیل کرده است. کشوری که تا دیروز گل سرسبد جهان اسلام بود و می‌توانست با قرارگرفتن در بین ۱۰ اقتصاد برتر جهان پل ارتباطی بین شرق و غرب باشد، امروز به یک قدرت متوسط تنزل پیدا کرده است. گواه این امر نیز امتیازات بسیار ضعیفی است که مصالحات اردوغان به ارمغان آورده است. آنکارا که نیازمند سرمایه‌گذاری ۱۰ میلیارد دلاری امارات است، هیچ واکنشی برای تأثیرگذاری بر سیاست ابوظبی علیه اخوان‌المسلمین نشان نداد. به همین ترتیب، دادگستری ترکیه برخلاف وعده‌های اردوغان، با تسلیم پرونده خاشقجی به مقامات سعودی نقش پونتیوس پیلاتس را بازی کرد و این به منزله بسته‌شدن این پرونده و بی‌عدالتی است. رئیس‌جمهور ترکیه که خود را قهرمان آرمان فلسطین معرفی می‌کرد، کوچک‌ترین پیشرفتی با اسرائیل در این زمینه نداشت و فلسطینی‌ها امروز حتی در وضعیت بسیار بحرانی‌تری نسبت به سال ۲۰۱۰ قرار دارند. اردوغان برای بازگرداندن چهار میلیون آواره سوری مقیم ترکیه و احتمالا حل مسئله کردها نیاز به برقراری رابطه نزدیک با بشار اسد دارد، اما احتمالا قادر نخواهد بود تا به اهداف خود برسد چراکه بشار اسد مدت‌هاست که نسبت به این مسئله بی‌تفاوت است. بنابراین، دیپلماسی آشتی بیش از هر چیز به عنوان یک مانور ناامیدانه و دیرهنگام قبل از ضرب‌الاجل انتخاباتی دشوار برای رئیس‌جمهور در حال خروج از قدرت به نظر می‌رسد. فاجعه وحشتناک زلزله در ششم فوریه که دست‌کم ۴۵ هزار نفر را در ترکیه به کام مرگ کشاند، حاکی از انزوای ترکیه در ۱۰ سال گذشته به دلیل سیاست‌های غلط اردوغان است. کمک‌های بین‌المللی تا یک هفته پس از زلزله به ترکیه نرسیدند. چند میلیون دلاری که فرانسه یا بریتانیا برای کمک به زلزله‌زدگان اختصاص دادند در مقایسه با میلیاردها دلاری که برای جنگ در اوکراین متعهد شدند، بسیار کم‌رنگ است. اکنون ترک‌ها با خون خود تاوان ۲۰ سال غفلت و فساد قدرت حاکم را می‌دهند که در اساسی‌ترین وعده‌های خود یعنی امنیت و رفاه شکست خورده است.

جدول ۴۴۵۰ • طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- قدیمی‌ترین فرش جهان که در موزه آرمیتاژ روسیه نگهداری می‌شود- کوهی در مکه در شرق مسجدالحرام ۲- تریاک- حس بساوایی- خطاب مردانه ۳- از القاب امرای ترک- رنگ نشانگر عشق- دوست صمیمی ۴- جای خوش‌گذرانی- راضی و خشنود- فرزندانی که از یک پدر و مادر نیستند ۵- حلال رنگ- تر و تازه ۶- تکرار حرفی- لقب امام حسن(ع)- کنایه از مهارت و قدرت است ۷- مجموعه شعری سروده فروغ فرخزاد- فرمانده نظامی- نشانه ویژه ۸- مخفی- مجبور- سلاح جنگجوی قدیم ۹- زمان گذشته بسیار دور- پیل الکتریکی- صاحب و مالک ۱۰- عمده فروش- آوانس- خسیس پس نمی‌دهد ۱۱- وسیله مصنوعی جانشین برای جبران نقص عضو- بی‌کس ۱۲- عدد- علاج‌کردن- اسب یدک ۱۳- سیاره زهره- امتداد- ژاله ۱۴- زیرکی- لقب رستم دستان- ورزشی رزمی ۱۵- هماهنگی و تناسب میان اجزای یک مجموعه- اعتقادات بنیادی اسلام

عمودی:

۱- ثابت و همیشگی- فیلمی از سینمای وسترن با بازی و کارگردانی کلینت ایستوود ۲- جنگ و جدال- گر ... تو باشی صد کاروان توان زد- تفریق ۳- به اماکن متبرکه رفتن- کاشف واکسن فلج اطفال- سقف فروریخته ۴- راه آذری- سمت راست- افسرده ۵- رنج بی‌پایان- اسلحه‌ای سرد- موضوع- ضمیر دوم‌شخص مفرد ۶- چهره- همراه پشتک- گروگذاشتن ۷- نوعی دامن زنانه- گستردنی- سرتاسر ۸- ششمین پادشاه هخامنشی و فرزند خشایارشا ۹- سنگینی معده بر اثر هضم‌نشدن غذا- برقرار- کوه آتشفشانی ایتالیا ۱۰- بسیار زیاد- سرزمین- نظر مجتهد در احکام شرعی فرعی ۱۱- صوت شگفتی- کمیاب- خردمند- زندان مسعود سعد سلمان ۱۲- واسطه و میانجی- شتر ماده- به کمر می‌بندند ۱۳- شهری در استان کرمان- برق را از کوئل به دلکو می‌رساند- کارتن بازنشده ۱۴- از مراحل سلوک عارفان- مرتعش- پرخاش ۱۵- آلبومی با آواز شهرام ناظری و موسیقی کامبیز روشن‌روان- پیرو دین اسلام

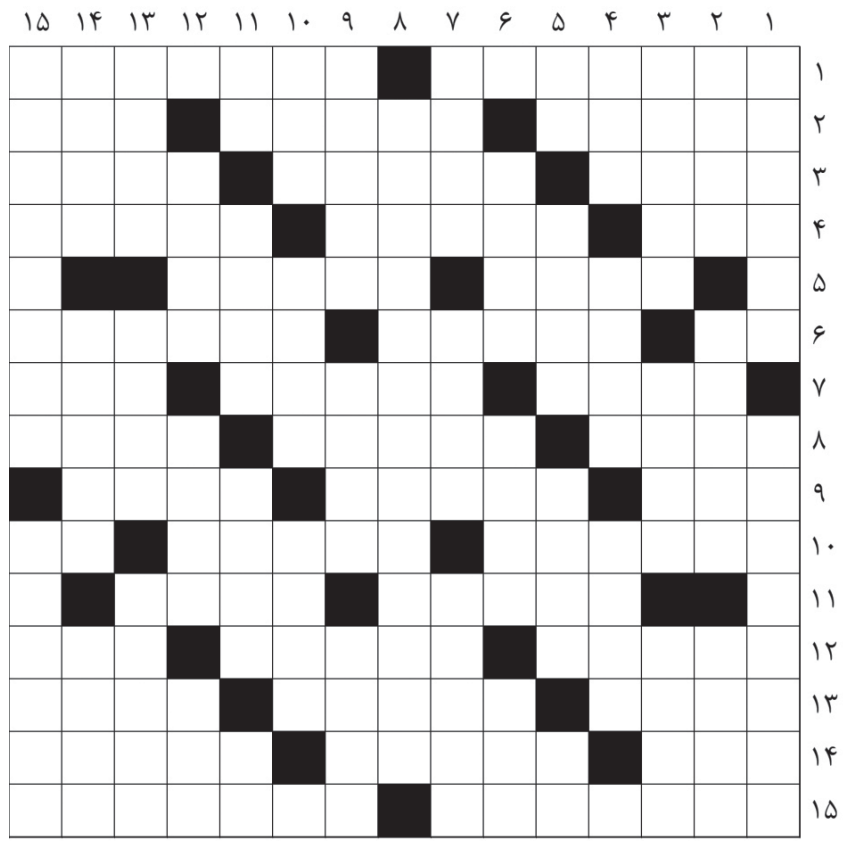

حل سودوکو سخت

۸	۵	۱	۴	۶	۷	۳	۹	۲
۲	۷	۴	۹	۳	۸	۱	۶	۵
۳	۹	۶	۱	۵	۲	۷	۴	۸
۴	۳	۸	۷	۹	۱	۵	۲	۶
۶	۱	۷	۸	۲	۵	۹	۳	۴
۵	۲	۹	۶	۴	۳	۸	۷	۱
۷	۶	۲	۵	۸	۹	۴	۱	۳
۹	۴	۵	۳	۱	۶	۲	۸	۷
۱	۸	۳	۲	۷	۴	۶	۵	۹

حل سودوکو ۳۴۴۵

۸	۶	۱	۳	۲	۵	۹	۷	۴
۷	۴	۲	۶	۹	۱	۳	۸	۵
۳	۹	۵	۴	۷	۸	۲	۶	۱
۹	۲	۴	۸	۵	۳	۶	۱	۷
۶	۳	۸	۷	۱	۹	۴	۵	۲
۵	۱	۷	۲	۴	۶	۸	۹	۳
۲	۷	۶	۱	۸	۴	۵	۳	۹
۱	۸	۹	۵	۳	۲	۷	۴	۶
۴	۵	۳	۹	۶	۷	۱	۲	۸

حل جدول ۴۴۴۹

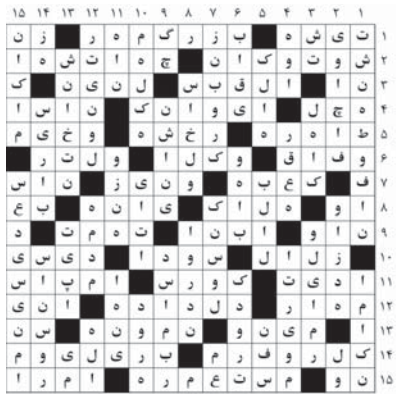

سودوکو سخت ۳۴۴۶

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۴	۶		۳				۹
۳				۴		۸		
			۶		۲			
	۱		۲				۹	
۴		۲	۳		۷	۵		۶
	۳				۱		۸	
			۴		۵			
		۹		۲				۸
۲				۱		۹	۵	

سودوکو ساده ۳۴۴۶

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۵		۳	۶				۴	۱
					۹	۶	۸	
	۶			۱	۳		۲	۷
۱	۳	۵						
	۷	۶				۳	۹	
						۸	۱	۶
۶	۵		۷	۲			۳	
	۱	۴	۳					
۳	۹				۸	۴		۲